

PROSVEТА

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

LETÖ—YEAR XIII. Cena lista je \$8.00.

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 26. novembra (Nov. 26th) 1920.

Subscription \$8.00
Yearly.

Uredniški in upravilski prosto: 2657 S. Lawndale ave.

Office of publication:
2657 S. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

STEV.—NUMBER 277.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PENNSYLVANSKI KOZAKI V ŽARKEM SVITU'

ZDI SE, DA JE MED NJIMI PRECEJ ZNANCEV IZ ŽIV. LJENSKIH NIŽIN.

V zadnjih mesecih je bilo več edinov čuvajev "javnega reda" odpuščenih iz službe.

Harrisburg, Pa. — Pred enim letom se čini državnih konstabljev, ki so med ljudstvom poznani pod imenom "črni kozaki", obrnili nase pozornost vse dežele. Ti čuvajev "reda in miru" so takrat pridno udrihalo po glavah jeklarskih delavev, ki so bili na stavki. Poganjali svoje konje med šolsko mladino in vlažili nedolžne štrajkarje v zapore. Dovolili niso štrajkarjem zborovati v njih lastnih domovih, sploh se niso ozirali na pravice, ki so ameriškemu ljudstvu zajamečene v ustavi.

In ko je takrat James H. Mauer, predsednik "Ameriške delavske federacije" v Pennsylvaniji, opozoril governerja Sproula na čine teh kozakov, je governer v svojem govoru v Eriju odgovoril: "Popolnoma sem zadovoljen z državno policijo in nikdar nisem bil ponosen na njo, kot sedaj."

Casi so se spremenili. Jeklarski delave so se vrnili premagani na delo in kozaki ne morejo s količi udrihati po njih glavah. Ker tega dela ni bilo, so se podali na bolj zanimive adventure, posebno v tihotapstvo z žganjem, pretepanje starčkov s količi in napadajo mladih dečket.

Od lanskega leta je bilo precej teh "črnih vitezov" spodensih iz službe, nekatere so pa edini in odlični za omezena okna. Koliko kozakov je bilo odpuščenih vedo v glavnem uradu konstablarske čete. Ali od tam ni pričakovati, da bodo javnosti podali natančno število odpuščenih kozakov in vzroke, ki govorijo, zakaj so bili spodeni iz službe. V listih je bilo toliko povedanega o činih kozakov, da je celo podjetnikov strah pred to četo, ki je bila organizirana z namenom, da razbijajo stavke.

Dne 25. septembra so odvedli v zapor korporala John R. Dixon, dodeljenega četi T. koleksarski diviziji državne policije, zaradi pijanosti. Obtožen je bil pijanost, umazanega jezika in nespodobnega obnašanja. Pred sodiščem se je dognalo, da je vstopil v Narodni hotel v Chamburghu, Pa. Svoj prihod je naznani s streljanjem iz svojega samokresa. Ko je bil pozvan policej Burke, ga je napadel s samokresom. Ravno tako je pozdravil političkega lajtnanta Emberboeckerja. Dixon je bil obsojen na denarno globo in spoden iz službe.

Skoraj v ravno tistem času so vstopili v zapor državnega policijskega lajtnanta E. J. Hunterja napad in pretepa. Pretepa sta 50-letnega James W. Kearneyja iz Boothwinja Pa. Kearney sta s kovanom napestnicu izbliza eno oko.

14. oktobra so bili iz službe odpusčeni korporal Robert S. Schull, korporal Ira C. Stevenson, ki je bil na glasu zaradi njezinega terorizma, in prostak Wm. Gaffney, ker so bili zapleteni v tihotapstvo z žganjem. Major Lynn C. Adams je dejal pričevljiv, da niso vredni, da nosijo uniformo državne policije.

KAPITALISTI SO POVSOD PODOBNI DRUG DRUGEMU.

V Avstraliji je izprti štiri tisoč jeklarskih delavev.

Sydney, Avstralija. — Domion Steel korporacija, ki je nekakšen jeklarski trust v Avstraliji, je začela svoje tiskarne in odpotiti več kot štiri tisoč delavev.

General Brusilov je tudi dejal, da je sovjetska zmaga na Krimu stala velike žrtve. Okrog 10,000 ruskih delavev in kmetov je došlo do svoja življenja v enem samem dnevu, ko je redeča armada načelo silovite utrdbe pri Perekopu. Brusilov ni videl bojnega dela malj je že vnaprej, da je hi-

Nadaljevanje na 3. str. 2. kol.

PETINDVAJSET TISOČ DOLARJEV ZA PASJI POGREB!

New York, N. Y. — Neka bogata dama — njeno ime so časopisi zamolčali — je potrošila petindvačet tisoč dolarjev za pogreb svojega ljubljenega psička, ki je erknal vsled pokvarjenega želoda, katerega je bogata dama preveč tlačila s sladkarjami in drugimi rečmi, ki jih pogreša na stoice revnih otrok. Blagosloviljen budi kapitalistični sistem!

NOVE POTEZE ŽELEZNISKIH KRALJEV.

TA USLUŽBENCI ŠKODLJIVA TAKTIKA MOGOČE POVZROČI STAVKO.

V tej taktiki se pa vidi tudi grda zvijačnost podjetnikov.

Chicago, Ill. — Železniški magnati si belijo svoje glave, na kakšen način jim bo ložje opehariti železniške uslužbence zaspričevanje, ki jih njim garantira dovolj niso štrajkarjem zborovati v njih lastnih domovih, sploh se niso ozirali na pravice, ki so ameriškemu ljudstvu zajamečene v ustavi.

In ko je takrat James H. Mauer, predsednik "Ameriške delavske federacije" v Pennsylvaniji, opozoril governerja Sproula na čine teh kozakov, je governer v svojem govoru v Eriju odgovoril: "Popolnoma sem zadovoljen z državno policijo in nikdar nisem bil ponosen na njo, kot sedaj."

Casi so se spremenili. Jeklarski delave so se vrnili premagani na delo in kozaki ne morejo s količi udrihati po njih glavah. Ker tega dela ni bilo, so se podali na bolj zanimive adventure, posebno v tihotapstvo z žganjem, pretepanje starčkov s količi in napadajo mladih dečket.

Od lanskega leta je bilo precej teh "črnih vitezov" spodensih iz službe, nekatere so pa edini in odlični za omezena okna. Koliko kozakov je bilo odpuščenih vedo v glavnem uradu konstablarske čete. Ali od tam ni pričakovati, da bodo javnosti podali natančno število odpuščenih kozakov in vzroke, ki govorijo, zakaj so bili spodeni iz službe. V listih je bilo toliko povedanega o činih kozakov, da je celo podjetnikov strah pred to četo, ki je bila organizirana z namenom, da razbijajo stavke.

Dne 25. septembra so odvedli v zapor korporala John R. Dixon, dodeljenega četi T. koleksarski diviziji državne policije, zaradi pijanosti. Obtožen je bil pijanost, umazanega jezika in nespodobnega obnašanja. Pred sodiščem se je dognalo, da je vstopil v Narodni hotel v Chamburghu, Pa. Svoj prihod je naznani s streljanjem iz svojega samokresa. Ko je bil pozvan policej Burke, ga je napadel s samokresom. Ravno tako je pozdravil političkega lajtnanta Emberboeckerja. Dixon je bil obsojen na denarno globo in spoden iz službe.

Skoraj v ravno tistem času so vstopili v zapor državnega policijskega lajtnanta E. J. Hunterja napad in pretepa. Pretepa sta 50-letnega James W. Kearneyja iz Boothwinja Pa. Kearney sta s kovanom napestnicu izbliza eno oko.

KAPITALISTI SO POVSOD PODOBNI DRUG DRUGEMU.

V Avstraliji je izprti štiri tisoč jeklarskih delavev.

Sydney, Avstralija. — Domion Steel korporacija, ki je nekakšen jeklarski trust v Avstraliji, je začela svoje tiskarne in odpotiti več kot štiri tisoč delavev.

General Brusilov je tudi dejal, da je sovjetska zmaga na Krimu stala velike žrtve. Okrog 10,000 ruskih delavev in kmetov je došlo do svoja življenja v enem samem dnevu, ko je redeča armada načelo silovite utrdbe pri Perekopu. Brusilov ni videl bojnega dela malj je že vnaprej, da je hi-

BRUSILOV UPĀ, DA JE VOJNA KONČANA.

Okupacija Krima in poraz Balakovica in Semenova pomeni konec civilne vojne.

POLJAKI SO KROTKI KAKOR JAGNJETA.

Pariz, 26. nov. — Francoska vlada je skenila odpraviti blokado napram Rusiji in odpreti trgovino s sovjeti.

Zeneva, Švica, 26. nov. — Evropske boljševiske čete so zasedle Vilno. V krogih lige narodov je zavladala velika rasburjenost.

Riga, 25. nov. — Sovjetski zastopnik v Aleksandrovsu je obvestil litvinsko vlado, da so sovjetti primorani ponovno okupirati Vilno in s tem narediti konec homojam, ki jih je povzročil poljski general Zeligovski, ki je zasegel mesto z okolico in izval konflikt z Litvino.

London, 25. nov. — Rusko poročilo, datirano včeraj,javlja, da so zadnji ostanki belih čet pod vodstvom Petlure in Pavlenku prekoraciли poljsko mejo in Poljaki so jih razorozili. — Balakovčeve čete v pripetskem močvirju so obkrožene.

Varšava, 25. nov. — Poljska vlada je odredila demobiliziranje sedem razredov. Ladislav Grabški, finančni minister, je podal ostavko, ki je bila sprejeta.

London, 25. nov. — Uradno poročilo iz Moskve, datirano v pondeljek, se glasi, da so bile Balakovčeve čete odrezane in pogname v gozdove vzhodno od Moskve. Koraki so že storjeni, da se bodo čete likvidirajo. Sovjeti so kupirali večje število postojank na levem bregu Pripeta. Voločiski je padel.

Drugo sovjetsko poročilo, datirano v torek, pravi, da je redeča armada v Sibiriji zdrobila zadnje ostanke Semenovičev čet. Več enot Semenova se je uprla: vojaki so pobili Semenove častnike in prestopili na sovjetsko stran.

Varšava, 25. nov. — Poljske čete so izpraznile Vulinijo in se umaknile na poljsko stran premirne čete, kadar je zahtevala sovjetska vlada. Mirovna pogajanja v Rigi se zdaj nadaljujejo.

Moskva, 20. nov., brezidno čez Berlin 24. nov. — (Poročila Louise Bryant, vdova Johna Reeda.) — "Rezultat odločilne zmage sovjetrov na Krimu je, da se civilna vojna v Rusiji bliža k koncu." Tako je danes izjavil general Brusilov, eden najslavnejših russkih generalov iz časov carističnega režima, kateri je vodil zadnji uspešno ofenzivo proti Avstro-Nemcem v svetovni vojni. Ko je padla Kerenskijeva vlada, je Brusilov brez obotavljanja prenudil svojo službo sovjetu in od tistega časa je vojni svetovalec sveta ljudskih komisarjev. Živi v Moskvi s svojo ženo in nečeskom in ima čedno, čeprav priprosto stanovanje.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

Brusilov je dalje rekel z ozirom na sedanji vojni položaj v Rusiji sledče: "Baron Wrangel ni bil nikdar v stanju, poraziti sovjetsko armado. Njegova glavna uloga je bila, pomagati Poljakom. Poljaki se morajo Wranglu hvaliti, da načelne niso vzele Varšave. Ko je bila vojna s Poljsko končana, je bilo tudi Vranjelova končna. Francija ga je zavzela.

NEMŠKI KAPITALISTI DELUJEJO, DA BI FRANCILJA ZASEGLA KOTLINE RUHR.

Berlin, 25. nov. — Lastniki premogovnikov v Ruhrju odprto intrigirajo za okupacijo ruhrske kotline po francoskih četah. Kapitalisti upajo, da francoska okupacija prepreči socializiranje rovov. Rudarje hujskajo na generalno stavko v nadu, da stavka takoj izvoste okupiranje premogovnika v Ruhrju.

ALI RES PRIMA-NJKUJE PAPIR?

VELIKA PAPIRNICA JE ZNALA DELAVNI ČAS.

Oljarna je prenehala z obratom, delavci so postavljeni na cesto.

Canton, N. G. — Champion Fibre kompanija, ki izdeluje lesno kašo za izdelovanje papirja in lastuje največjo papirnico na jugu, je omejila delo na štiri dni v tednu.

Cene papirja seveda še niso padle, ampak velebizniško časopis je pripoveduje, da tiskovni papir je vedno primanjkuje na trgu. Zaradi tega se zdi, da so pričeli omejiti delo v papirnicih, da se obdrže visoke cene. Tako razumejo privatni podjetniki znižanje cen. Delavcem znižajo mezo, obrat v tovarnah pa omejujejo.

Memphis, Tenn. — Uradniki Buckeye Cotton kompanije, izjavljajo, da je povpraševanje po olju iz bombaževnega semena takoj majhno, da so morali zapreti svojo tovarno. Na cesto je bilo vrženih pet sto delavcev.

Memphis, Tenn. — Uradniki Buckeye Cotton kompanije, izjavljajo, da je povpraševanje po olju iz bombaževnega semena takoj maj

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglaševanja po dogovoru. Rokopisi se ne vratajo.

Naročnina: Zadnjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.50 za tri mesece, in na inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

OCTOBER 21

Datum v oklepjanju n. pr. (November 1-20) poleg tega imena je naslov pomeni, da vam je s tem dnevnemu poteklu naročnina. Posovite je pravodarno, da se vam ne ustavi list.

KDO JE NASPROTNIK DELAVSTVA?

Ako se zastavi to vprašanje, tedaj se dobi prav zanesljivo za odgovor: Sovražnik delavstva je kapitalist.

Ali je ta odgovor pravilen, ali nima delavstvo drugih sovražnikov?

Da, delavstvo ima še druge sovražnike in če bi teh sovražnikov ne bilo, bi delavci že zdavnaj dosegli svoj cilj. Vprav ti sovražniki so pa veliko bolj nevarni kot kapitalisti, kajti če bi teh opornikov kapitalistov ne bilo, bi tudi kapitalisti že bili zdavnaj premagani.

Največji delavčev sovražnik je neveda in tisti, ki jo širijo namenoma, da delavstvo ni složno v boju za svoje pravice. Od nesložnega nastopa delavstva imajo koristi le kapitalisti in nesloga v delavskih vrstah je tisti činitelj, ki povzroča, da se mora delavstvo za vsako ped tal, ki jo pridobi na potu k svojemu cilju, bojevati trdo in dopričati velike žrtve.

V delavski organizaciji se na pr. najdejo ljudje, ki niso zadovoljni s taktiko organizacije. Mogoče jim voditelji organizacije niso všeč in jih skušajo ovreči. Tisti, ki so za to, da delavstvo kmalu pride do svojega cilja, bodo skušali z besedo v organizaciji dokazati, da je taka taktika nepravilna, ali da so voditelji krivi, da delavstvo ne napreduje tako, kot bi moralno napredovati. Stopili bodo pred članstvo in skušali z odprt in pošteno kritiko odpraviti iz organizacije, kar se jim zdi slabega v nji. Mirno bodo čakali na sodbo članstva in če se članstvo izreče proti njih nasvetom, ga bodo skušali prepričati znova, da je v zmoti, nikakor pa ne pojdejo tako daleč, da zapuste organizacijo in ustanove novo, da z njo pobjajo staro organizacijo, mesto da se bojujejo proti kapitalizmu, pravemu sovražniku delavstva. Ne, tega ne bodo storili nikdar ljudje, ki se zavedajo resnice, da je delavstvu le tedaj zasigurana zmaga, če je delavska fronta cela proti sovražniku. Ljudje, ki se zavedajo te resnice bodo učili delavstvo, dokler večine delavstva ne prizna njih nasvetov za pravilne in jih potrdi z večino. Taki ljudje se bodo tudi pokoravali sklepom večine, čeprav ne soglašajo z njimi.

Poleg takih članov so še drugi člani v organizaciji. Ti zabavljajo zaključkom večine in nikdar pri tem ne preudarijo, kakšni vzroki so učinkovali, da so bili taki zaključki sprejeti. Taki člani ne gredo še tako daleč, da bi trezno preudarili, če zaključki večine škodijo ali koristijo delavstvu, ampak kriče kot naučene papige tjeven dan vse je za nič, kar je sprejela večina. Ko so se dosti nakričali, ne gredo med svoje člane in jih poduče, kaj je napačnega v zaključkih, ker jih podučiti ne morejo, ampak ustanove novo organizacijo, ji dajo "rrrrradikalni" program, in prično boj proti lastni delavski organizaciji mesto proti kapitalizmu. Ta boj sole z demagogičnimi frazami in zabelijo ga z "rrrradikalnimi" frazami, ki so popolnoma v nasprotju z dejanskim položajem boja med delavstvom in privatnimi interesimi.

Res je, da vsaka delavska organizacija napravi napake, kot jih dela vsak človek. Ali organizacija lahko tudi popravi napako, če se članstvu organizacije v poljudni besedi pokaže napako v pravi luči. Napake organizacije se pa ne popravljajo na ta način, da se ustanovi nova strokovna, politična ali pa gospodarska organizacija z namenom, da se nova organizacija bojuje proti stari organizaciji, mesto privavnim interesom, ki so nasprotniki delavstva. Taka taktika je razdiralna in delavstvu škodljiva. Ona oslabuje moč delavstva, ker ga deli v dve ali več skupin, samo zaradi tega, ker nočejo vsi delavci tako misliti, kakor želi par članov, in ker vsaka skupina hodi svojo pot in se bojuje proti drugi delavski skupini, boječa se, da ji ne odpadejo njeni člani in se pridružijo drugi skupini. Take delavske skupine so podobne trojici ljudi v puščavi, ki se ne more zediniti zaradi poti, pa se prepirajo toliko časa med sabo zaradi poti, ki vodi iz puščave, dokler se trojica ne razdeli, hodi vsak svojo pot in pogine v puščavi.

V vsaki delavski organizaciji mora odločevati le večina. Nikdar nima manjšina pravice vsliti svojega mnogina večini, ker tako vsliljevanje ni drugega kot nasilje — greh, ki ga delavstvo vedno očita privavnim interesom. Če je res večina napravila napako, tedaj naj manjšina uči to večino toliko časa, da spozna svojo napako in jo po-

pravi. Ako delavstvo v svoji organizaciji ne more pokazati, da je pravilno v vseh zadavah, da spoštuje ljudsko voljo — to je voljo večine članstva, kako naj delavstvo dokaže drugim stanovom, da bo pravilno, kadar si izvojuje politično moč?

Moč delavstva je v združeni akciji, vsako cepljenje njegovih moči je pa zanj poguba.

DOPISI.

Cleveland, O.

Slovensko dramatično društvo "Ivan Cankar" vprizori v nedeljo 28. novembra svojo tretjo predstavo v tej sezoni in sicer ljudsco narodno igro "Domen", drama v 5. dejanjih. Predstava se vrsti po poldne in zvečer: pričetek popoldanske predstave ob drugi urri, in večerna ob polosmi urri. — Cisti preostanek te prireditve je namejen za Slov. nar. dom.

Ta drama je bila že vprizorjena pred leti v Clevelandu in rojki se še dobro spominjajo te vprizoritve. Marsikateri se je takrat izrazil, da bi ne škodilo, aksi bi se ponovila ta krasna igra, povzeta iz ljudskega življenja Slovencev na Dolenskem. In ta žetja se bo sedaj izpolnila.

Vsebino te igre, upam, mi niti ne bo pojasnjevati, ker je kolikor toliko že znana slahernemu rojaku, ker marsikateri je že čital roman "Domen", katerega je spisal Josip Jurčič, in marsikateri rojak je pa videl že to igro vprizorjeno pred leti v tukajšnji naselbini.

Vse vloge so v zelo dobrih rokah. Naslovno vlogo "Domen" ima J. Steblaj, vlogo njegove matere ga Filipčič; Jure, kmet J. Mrhar; Anica, njegova hči gdc. M. Petrovič; Sova, grajsčak J. Trbičan; Urh Zaplatnik, berač Fr. Česen; itd. Sploh vse vloge imajo najboljši diletanči in radi smo prepričani, da bo ta vprizoritev izpadla najbolje.

Vseh oseb nastopi okrog 20.—

Po večerni predstavi bo ples in prosto zabava. — Vabim najujedne vse rojake v tej naselbini, kakor bližnji okolici, da se udeleže te predstave v potnem steklu.

— Porocenec.

Midland, Pa. — Tukaj dobroznamen rojak Josip Skender je pa del tako nesrečno po stopnicah da si je zlomil tilnik in razbil lobanjo, da so mu možgani silili nadan. Obležal je na mestu mrtve.

Izgubil sem dvajset funtov, ampak počutim se bolje. — V Moskvi sem vidiel najboljši gledališke predstave na svetu. Takih oper in drama ni v Evropi niti v Ameriki. Tam ni samo ena Pavlova (znamenita ruska igralka, oper), temveč jih je šestdeset, dalje je 300 pevk in sceniera na održi je krasna. — V ruskih mestih ni več pijačevanja ne prostitucije niti nezakonskih otrok; država prizna vse otroke za enakopravne in ne dela nobene razlike. V Moskvi sem vidiel le par policirov, toda red je vzoren. — Nemorem reči, da so ljudje srečni, ampak zadovoljni so in pripravljeni se žrtvovati vse, da obdrže svojo vlado. Rusi si žele priateljstva z Ameriko. Sovjetski uradniki so mi rekli, da bi radi dohili najmanj 5000 inženirjev iz Amerike, ki bi jim pomagali organizirati industrijo."

Apeliramo na vse rojake, ki še niste pri nobeni podporni organizaciji da nemudoma pristopite k najboljši slovenski podporni organizaciji Slovenski narodni podpori jednoti, ker ne veste ne ure ne dneva, kje in kdaj vas čaka nesreča. — Žaljuči ostali: Marko, Peter in Mike bratje, Roni, vdova; Mary in Annie, otroci.

LISTNIKA UREDNIŠTVA.

A. D. Slovan, Pa. — Tozadev. noga uradnega obvestila se nismo dobili in kolikor nam je znano paketa pošta za Jugoslavijo še ni odprta. — Pozdrav.

POPRAVEK.

Zlobni členski člen je pričel zadnje čase zopet rogoviliti in nam delati zgage. V "Prosveti" št. 275 dne 23. novembra je napravil v dopisu iz Black Diamond, Wash., dve kapitalni napaki. Glasiti bi se moralno namreč pravilno "bilo je že dvajset članov" in ne "bilo je že 2 članov" in pravilno "whatever to say", in ne "whatever to say". Toliko v popravek.

VOLNA JE POČENI, OBLEKA PA DRAGA.

Lawrenceburg, Ind. — Tukaj so prodali funt volne po 32.5 centov. V eno obleko ne gre niti sedem funfov volne, vseeno pa morajo kupljumenti plačati za dobro volneno obleko več kot šestdeset dolarjev.

VLADA NA VESELICI — IN ZMANJKALO JE ŽGANJA.

Washington, D. C. — Težak obisk suma je legel na glavno mesto Združenih držav. Zadnji petek je bila v angleškem poslaništvu sijajna pojedina s plesom,

najajnejša v sezoni. Navzoč so bili vsi člani kabineta izvzemši Wilsona, ki je seveda bolan in kot tak ne hodil po veselicah; dalje so bili na veselicu vsi inozemski poslaniki, večina generalov in admiralov in šest najvišjih sodnikov v deželi. Lepo je bilo. Zabava je bila imenitna. Diplomatična cenzura ne pove, kaj so jedli in pili — da, pili! — toda, ko so visoki gostje odšli v soboto zjutraj, je odšlo z njimi tudi šest steklenic finega škotskega žganja!

In zato je legal dušec oblak težkega sumnjenja na officialn Washington.

KAMPANJA ZA AMERIŠKI RDECJI KRIŽ V POLNEM TEKU.

New York, N. Y. — (Iz urada ameriškega Rdečega križa, inf. oddelek) — 11. novembra t. l. se je pričela kampanja za nabiranje prostovoljnih prispevkov kakor tudi za nabiranje članov ameriškega Rdečega križa. Ta kampanja bo zaključena 25. novembra ali na Zahvalni dan.

Med tem časom so zastopniki Rdečega križa marljivo na delu in nabirajo prostovoljne prispevke in vpisujejo člane vsepovod, bodisi pri delu, na ulici, na zborovanjih, v gledališčih, itd. Dolžnost slahernega predstavca Združenih držav je, da postane član Rdečega križa, brez ozira na politiko, vero ali stan ali narodnost, ker Rdeči križ ob času nesreč pomaže vsem brez vprašanja. Najmanjša celoletna naročnina znaša šestnajst dolarjev.

Ameriški rdeči križ hoče pri letoski kampanji dobiti kolikor mogoče natančno število članov ameriškega Rdečega križa in sicer po narodnosti, kolikor se posamezne narodnosti v Ameriki prispevale ameriškemu Rdečemu križu. To je velika važnost za vse inozemce v tej državi.

Vsled tega je ameriški Rdeči križ imenovan za svojega pravomočnega zastopnika pri slahernemu slovenskemu društvu, ki ima pravico nabirati prostovoljne prispevke in vpisovati člane in nabirati članarino in tudi pozvadati, kolikor Slovencev je prispevalo za Rdeči križ komu drugega.

Ameriški rdeči križ hoče pri letoski kampanji dobiti kolikor mogoče natančno število članov ameriškega Rdečega križa in sicer po narodnosti, kolikor se posamezne narodnosti v Ameriki prispevale ameriškemu Rdečemu križu. To je velika važnost za vse inozemce v tej državi.

Druge narodnosti so pri tem delu zelo aktívne, posebno pa Italijani in Poljaki in se trudijo, da pridejo na prvo mesto v tej kampanji, v kolikor se tiče inozemskih narodnosti. In ni dvoma, da se bodo Jugoslovani tudi potrudili in da ne bodo hoteli zapustiti.

Vsakdo, ki želi postati član ameriškega Rdečega križa, naj se obrne na tajnika svojega društva, in skoje je pa že prispeval kolikor drugemu, n. pr. v delavnici, kjer je vposlen, naj to sporoči tajniku svojega društva, da isti se sporoči na gl. stan, da bo mogoče urediti pravilno seznamek Jugoslovancev, ki so prispevali ali pa postali člani ameriškega Rdečega križa.

Rojaki, storite svojo dolžnost!

NOVA POTEZA BERGERJEVEGA ZAGOVOVNika V NJEGOVIM ZADEVI.

Chicago, Ill. — Seymour Stedman, socialistični podpredsedniški kandidat in Bergerjev zagovornik, je na zvezno prizivno središče vložil dva priziva. V prvem prizivu pravi, da je bil sodnik Landis prisranski, v drugem pa naglaša, da se zadeva vrže s sodniškega koledarja, ker je vojna se ne sme napovedati, izvzemši v sestavu vladne vlade.

Drugi priziv je, da se vzdaje vse vojne, da se ne bo vrnjevali na državo, da se ne bo povrnjevali na vse škoda vsled invazije in da se ne bo povrnjevali na vse znižala možnost vojne za šestdeset odstotkov.

Klic: Čujte, čujte! Mon Dieu! Mon Dieu! Sapristi! Kaj ga je udarilo po glavi?

Delegat: Dalje predlagam, da se vsaka država, ki invadira drugo državo na temelju gornje dolžnosti, gospodarsko ostrazira toliko časa, dokler ne bodo povrnjevali vse škoda vsled invazije in dokler ne bosta vladar in ministrski predsednik napadale državo.

Klic: To je pa že preveč! Kakšna blaznost! Ta človek je prisniknjen! Mučno loco! Mon Dieu!

Delegat: Nadalje predlagam z ozirom na dejstvo, ker je zadnja vojna rodila tisoce in tisoče novih milijonarjev in ker se je jasno pokazalo, da se človeška požrešnost okorišča z narodovo nesrečo, da se vzhodno vsak slučaj vojnega profitarstva kaznuje s smrtno.

Delegat: Dalje predlagam, da se vsaka država, ki invadira drugo državo na temelju gornje dolžnosti, gospodarsko ostrazira toliko časa, dokler ne bodo povrnjevali vse škoda vsled invazije in dokler ne bosta vladar in ministrski predsednik napadale državo.

Ostri protestni klic: Ven z ujim! A bas! Vzemite mu besedo! Ostatir! Razigratite ga na kosce!

Italijani: Vdvorani vladni velik hrup; vse je na nogah in vse vihti pesti. Predsednik pomiri besno dehal s tem, da podeli besedo velenjenemu delegatu Velike Britanije.)

Angleški delegat Balfour: Ali smem vpraviti menelega delegata iz Milenije, kako se naj po njegovem načrtu dobe velika vojna pošilja?

Delegat: Ako sprejetete moj načrt, potem so vojna posojila ne potrebna, ker ne bo vojne.

Balfour (pade na svoj sedež in se praska po glavi).

Zastor — McCadden.

Kazimir: Vprašam te, Tone Korosec, kdo ti je dal pravico, da si pohagal predstavnik Slovene Italijanom? Kdo ti je dal to pravico?

K. T. B.

METEORITI.

Izgredi — kaj izgredi, krvavo klanje! — na Irskem, izgredi na Ogreskem, izgredi v Italiji, izgredi v Belgradu in tako dalje v devetindvajsetih krajev pod solnečem. Naj ostane vse pri strani!

Inozemstvo.

Francija obdrži 800,000 mož pod orotjem še dve leti.

Pariz, 21. nov. — Francoska vlada je predložila načrt za 800,000 mož stalne armade za dve leti. Vojaška služba se zniža na 18 mesecev še le po dveh letih.

Wilson dobil Noblevo nagrado?

Stockholm, 21. nov. — Švedski listi pišejo, da bo Nobileva mirovna nagrada za leto 1920 prisodel predsedniku Wilsonu. Zadnjo mirovno nagrado leta 1917 je dobil Rdeči križ v Švici.

Grške čete se puntajo.

SmiRNA, Mala Azija, 22. nov. — Tukajanje grške čete so postale nemirne v sled političnega preobraza na Grškem. Vojaki zahtevajo, da se jih demobilizira in se ne zmenijo za disciplino. V garnizi sta nastali dve stranki. Večja obstoji iz pristačev Venizelosa, manjša pa iz čestilev kralja Konstantina; med strankama se vrše izgredi in spodadi.

450,000 Parizanov je brez strehe.

Pariz, 23. nov. — V mestnem svetu je bilo poročano, da je 450,000 oseb v Parizu brez stanovanj. Nekateri mestni svetovaleci so obtožili hišne posestnike, da zahtevajo oderuško stanařino in vsled tega je mnogo stanovanj praznih, medtem ko reweži nimajo strehe.

Grike čete se tepe med seboj.

Pariz, 25. nov. — Iz Smirne poročajo, da je izbruhnila revolta med ondolnimi grškimi četami, ki so razdeljene v pristača kralja in Venizelosa. Vojaki so se pričeli sami demobilizirati in bilo je že več krvavih spopadov med njimi. Drugi so pometaли oružje proč in izjavili, da je za nje vojna s Turki končana.

Sovjeti vstavili turške napade na Armenec.

Tiflis, 23. nov. — Ruska sovjetska vlada je formalno priznala novo armenko sovjetsko vlado, ki jo sprejela vse ruske pogoje. Takoj nato je ruska vlada ukazala turškim nacionalistom, da prenehajo z operacijami na armenijskih tleh. V Angori, glavnem mestu Kmalove vlade, je vased teza zavladala razburjenost in jeza proti sovjetom.

Angleški naval na Irsku.

London, 25. nov. — V Dublju in drugih krajih Irsko se nadaljuje vojaški terprizem najhujše vr-

ste. Dublin je v rokah angleških čet. Črnorjavci so udrli v palaco nadškofa Kellyja in artilerijski njevega službo. Stevilo mrtvih je že narastlo na 46 in ranjenih je na stotine.

Poslanka Astorjeva je v tork zahtevala v nižji zborne, da se preisce strašna obroša, da je angleški vojak z bajonetom prebodal nekega desetletnega irskega dečka v Dublju. Več kot sto oseb je bilo včeraj arretiranih v Dublju. Imena arretiranih oseb niso objavljeni. Jede na Irskem so že tako natlačene, da bo kralju zmanjšalo prostora. V Corku je eksplodirala bomba na ulici, ki je ranila šest oseb. Trije ujetniki, ki so se branili, so bili ustreljeni.

Mehiški stavkarji so dali nazaj rudnike.

Eagle Pass, Tex., 25. nov. — Iz Conchua je prišla vest, da so stavkujoči rudarji dali nazaj sedem rogov, ki so jih zasegli pred nekaj tedni. Stavka se kljub temu nadaljuje. Rudarji zahtevajo sto odstotkov povisjanja mezle.

Revolta v Tuskaniji.

London, 25. nov. — Iz Rima javljajo o socialistični vstaji v Tuskaniji. Delavske čete so se oborožile in boji so izbruhnili v Montevarechiju. Poslane so vojske čete, da naredi mir.

PENNSYLVANSKI KOZAKI V ŽARKEM SVITU.

(Nadaljevanje s 1. strani).

Dne 18. oktobra je dal občinski svetovalec Doeber odvesti v okrajno ječo Frank McMahaona in Leslie Parksa, ker sta izvršila zločin na 13-letni Helen May v Landeaustru.

Deklica je identificirala svoj napadalca pred sodiščem. Njuno identiteto so dognali tudi garažni uslužbeni, v kateri sta pravili svoj avtomobil po karmelu v Mapple Grovu, kjer je bil izvršen zločin. Spoznali so ju tudi železniški uslužbeni, ki so vidieli Parksa v družbi dekle na vogalu Severne Princeve ulice in Walnutske ceste.

In takim ljudem je podeljena moč, da živajo "javni red in mir". Ni čudo, da so nastopali proti stavkujočim delaveem kot divjaki.

BRUSILOV UPA, DA JE VOJNA KONČANA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

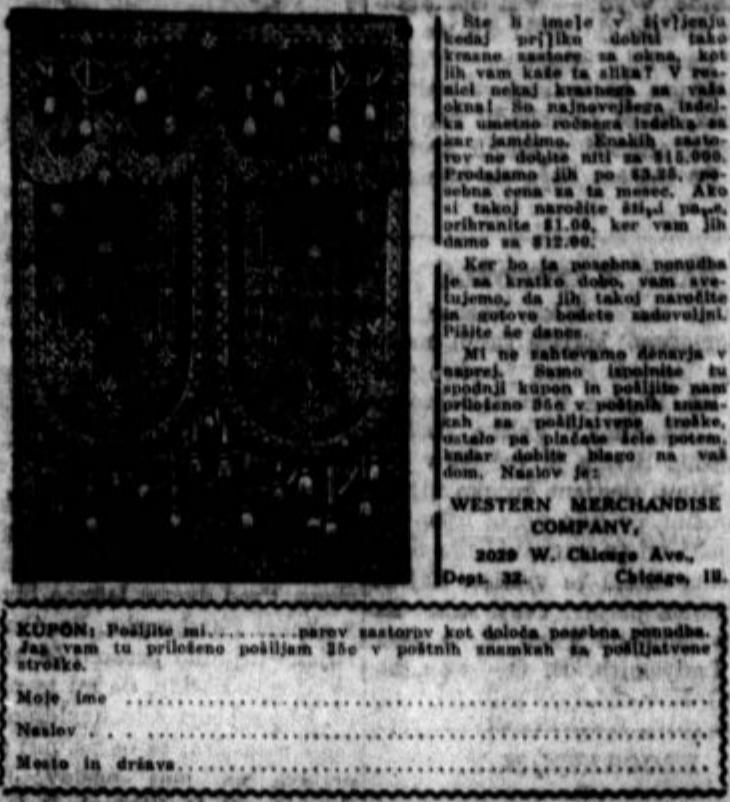
tra zmaga nemogača brez velikih izgub. Ko je bil vprašan, kaj misli o Balakoviu in Petluri, je Brusilov odgovoril z nasmehom,

da na ruskih frontah ni več nobene armade, ki bi ugrožala Sovjet. Bele čete v Volini niso nobena armada in kampanja proti njim bo lažko reč.

Kaj pa Potjaka? Brusilov se je zapet nasmehnil in rekel: "Fran-

cija in Anglija bi radi imeli moro Poljsko, toda če so Poljski pametni, bodo spoznali, da morajo ne bodo nikdar več faktor so. Ako se se podajo v vojno z nami, zdaj si bodo izkopali lastni grob."

Novost! Za žene in dekleta. Novost!

KUPON: Pošljite mi ..... parv nastrov kot dobrodo poslovna ponudba. Ja vam tu priloženo pošljam žyc v poštih znakov za posiljatvene stroške.

Moje ime .....

Naslov .....

Moje in država .....

CUNARD LINE

ZA BOŽIČNE PRAZNKE ODPLUJE!

PARNIK S. S. SAXONIA, 14,300 ton, dec. 9.

Cena kabnim \$180.00 in \$5.00 vojni davek.
Cena v tretjem razredu \$125.00 in \$5.00 vojni davek.

Največji parniki naravnost v Hamburg.

Cena v tretjem razredu za Oderburg via Hamburg je \$129.20
in \$5.00 vojni davek.

Zastopnik te družbe je v vašem mestu ali prav blizu tam.

CUNARD LINE

PARNIK "CARONIA"

20.000 tonelat

Odpluje dne 15. januarja.

V TRST MIMO NAPULJA.

Cena tretjem razredu je \$104.50
in \$5 vojnega davka.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

Premislite dobro, komu boste izrečili donar za posiljatov v slari kraj ali pa za vožnjo litsko.

Sedaj živimo v času negotovosti in naporab, vsak skuda postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agenti in zakoni bankirji rastajo povsod, kakor goje po dajn.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane začetki starim izkušenim in premožnim tvrdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče ispolniti svoja neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Nale denarne posiljatve se zadnjič po novi zvezni in na novi načini primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
52 Cortlandt St., New York, N. Y.

AVSTRALJSKI VOJAKI.

Moži, ki so bili vojaki v avstralski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridejo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam načrti temeljno prelje in drugi potrebni listini.

MATIJA SKENDER
javni notar za Ameriko in
stari kraj.

5227 Butler Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da pride osebi, ki si jo želite k sebi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih posilih pa v zadovoljstvu, ki so v zvezni in potovanjem vadiblji ljudi iz starega kraja, se obrnite na mene, pa boste v vseh zadovoljni, zakaj, on je za vas, a vi bodite načini.

"Prosveta" primača zanimive vasi vsek dan. Ali ste naravniki na časnik "Prosveta"?

da na ruskih frontah ni več nobene armade, ki bi ugrožala Sovjet. Bele čete v Volini niso nobena armada in kampanja proti njim bo lažko reč.

Kaj pa Potjaka? Brusilov se je zapet nasmehnil in rekel: "Fran-

Slovenska Narodna.

Ustanovljena 9. aprila
1904.

GLAVNI STAN: 3057-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODEK.

Prezident: Vincenc Čukar, podpredsednik Antes Hrast, nas 208, Cicindelburg, Pa.
St. tiskar Mati Turk, tiskar bolniškega oddelka Paul Berger, redaktor gl. Wladimir Frash.

POROTNI ODEK.

John Underwood, predsednik, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Zelenček, nas 276, Rockford, Okra. Joe Radl, nas 420, Scranton, N.J., Frank Sturz, 3000 Franklin Ave., Cleveland, Okra. John Kruska, 1948 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODEK.

OMBIČNI ODEK: Paul Berger, predsednik, 3057-89 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.
VZDROŽNI ODEK: Rudolf Peterlin, nas 426, Bridgeville, Pa.

ZAPADNO ODEK.

Anton Šuler, nas 124, Green, N.J., predsednik, Leo Kubar, nas 248, Gilbert, Minn. za VZDROŽNI.

Nadzorni odbor.

Matti Petrović, predsednik, 10017 Waterloo Rd., Collinwood, Okra. Jakob Albrecht, 418 Pierce St., Elyria, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenc Čukar, John Underwood in Matt Petrović.

Zdravstveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Alek, 2120 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trzeci, Nas 101, Lawrence, Pa.
Julia Orvin, 2121 Kingsbury, Detroit, Mich.
Joe Kruska, 1948 So. Racine Ave., Cleveland, Okra.

VZDROŽNI ZDRAVNI PODPORO BE NALOGE: Štefanik Žitkoš S. N. P. J.

POZORI — Korporativno z gl. poklicnimi, ki delajo v zdravstveni uradu, se vrli zavrsna.

WESTERN MERCHANDISE COMPANY, 2029 W. Chicago Ave., Dept. 32, Chicago, Ill.

VZDROŽNI ZDRAVNI PODPORO BE NALOGE: Štefanik Žitkoš S. N. P. J.

DR. JOSEPH V. GRIEGER ZDRAVNIK

Uradne ure so: 10:00 kmjutrij, do 2:30 popoldne.

545 E. Ohio Street

PITTSBURGH, PA.

DR. JOSEPH V. GRIEGER ZDRAVNIK

Uradne ure so: 10:00 kmjutrij, do 2:30 popoldne.

545 E. Ohio Street

PITTSBURGH, PA.

SREČNE IN VESELE BOŽIČNE PRAZNKE

lahko napravite svojcem v domovini, da jim pošljete primerno vsto denarja, ki jim bo v pomoli in podpora na prijateljstvo božične praznike. Vsak rojak je dolžen te izvršiti, ker krona se sedaj tako poseni, kot je nikoli prej. Veselje, ki polije lahko toliko in hitro po dnevnom kurzu, navadnim ali pa bruseljnim potom, samo obrnite se do naše banke tržnice.

EMIL KISS BANKER
120 Second Avenue, New York

ki vam daje dragovljavo vse pojasnila tudi za drugo bančno poslo in gleda posiljatvene denarje v domovino. Co želite želite svoje in domovino, obrnite se na nas. Prodajemo parobredne vase litske vseh vrst in posrednja je točna, solidna in najboljša. Bilo na kakor količini opravljek v domovini, ohromi se vsoči do naše tvrdke, ker ena opravlja vse posle hitro in v popolno zadovoljstvo vsekemu, ki se obrne do nas. Vsi nasveti se dajo brezplačno, hitro in v materinskem jazyku.

BOŽIČ

je blizu. Najbolje, najceneje in najpotrebnejši dar za vaše sorodnike v domovini je denar. Malo dolarje veliko kron. Mi pošljemo vaš denar po najnižjem kurzu, ter je izplačan v starem kraju hitro in točno, na kar vam po nekaj tednih s potrdilom in lastnorocnim podpisom prejemalcu dokažemo to.

NEMETH STATE BANK

IVAN NEMETH, predsednik.

NEW YORK 1597 Second Ave.,

10 East 22nd St., NEW YORK 1597 Second Ave.,

HENRY C. ZARO,
39 COOPER SQUARE,
NEW YORK, N. Y.

Laži - zadružne prodajne v pravi luči.

(Piše Dorothy Walton.)

(Konec.)

4) Pooblaščeni upravitelji imajo pravico posoditi denar ali si izposoditi od vsake korporacije, v kateri imajo vložen denar.

5) Pooblaščeni upravitelji imajo pravico nastaviti in izbirati vse agente, uradnike, odbornike, itd.

6) Pooblaščeni upravitelji niso odgovorni za storjene napake in niso dolžni položiti varčine za delo, katerega upravljajo za to podjetje.

7) Pooblaščeni upravitelji imajo pravico določiti odškodnino za vse in vsakega uradnika, odbornika, itd. in lahko plačajo tem odškodnino, ki ne sme presegati štiri in pol odstotkov vseh dohodkov v tem podjetju. (Ne štiri in pol odstotkov od čistega dobička, ampak štiri in pol odstotkov od vseh dohodkov.)

Geslo te organizacije je: Vsi za enega in eden za vse, kateri bi se pa pravilno moralno glasili: Sleherni in vsi za Parkerja, Coeja in Hawkinsona. Sploh bi se to organizacijo najbolje predstavljali na sledični način: Ga. Parker sedi na prestolu in okrog 50 kot ponizni sluge omenjeni trije gospodje, skupno vladajo in slepijo 200,000 žrtev, ki nimajo prav nikake pravice in niti ene zaslombe, akoravno lastujejo delnice. Po članski karti, katero dobri sleherni, ktori kupi kačko delnico in katero mora izpolniti sleherni, ktori hoče postati član te organizacije, je upravljen samo do "dobrovoljnih interesov" v družbi. Člani niso nikaki delničarji in tudi nimajo onih pravic, katere imajo delničarji kačkega podjetja. Nimajo niti pravice določiti, v kake namene naj se vporabi njih vplačani deleži. Vse to preskrbijo pooblaščeni upravitelji. Vse kar imajo ti člani je sladka beseda agentov, ki oblijubujejo, da bodo dobili izplačani po sedem ali osem odstotkov in da dobijo po pet odstotkov odbitka iz zakupljene vsote, razun pri moki, sladkorju, surovem maslu in milu. Ktori kUPI te potrebuje, ne dobi nikakega odbitka: Da povrnijo kakve odstotke od kupljenega blaga oziroma potrebuje, je vse samo vada za labkomisne odjemalce, ki misijo, da dobijo potrebuje nekoliko ceneje kot pa v drugih prodajalnah. Toda ako bi prodajali v prodajalnah vse potrebuje, s kaki odbitkom, bi se drugi trgovci združili napram njim in vsled tega pa vedno prodajajo po razmerno visokih cenah in potem pa povrnejo pri nekaterih stvarih popust in na ta način sugerirajo odjemalcem, da kupujejo cene. Ako bi pa katera gospodinja primerjala cene v teh "zadružnih" prodajalnah s cenami v drugih trgovinah, bi kmalu prišla do zaključka, da ne prihrani niti cene.

Deleži, katere vplačajo člani te "zadružne" zveze, najmanja vsoča 50 dolarjev, ja takoreč lastnima Parkerja, Coeja in Hawkinsona. Ta trojica razpolaga s tem denarjem, kakor se ji le poljubi. Člani nimajo niti najmanjše pravice predlagati, kakanj se vplačani deleži porabijo ali kako naj se razpolaga s tem denarjem, kako vodstvo naj se vpelje v trgovino.

Vsačko lahko protestira, toda kaj mu to pomaga. Pripetil se je slučaj, da je neki delavec v Hearstovem polopju pred kratekim zelo protestiral, ko mu je nek agent pričel razklatati, kako je ta organizacija odpravila volilno pravico posameznih članov in da ne mara imeti nikakega opravka z delničarji. Pobahal se je tudi, da je ta organizacija dobitila že deset milijonov dolarjev. Ko je ta delavec zahteval svoj denar nazaj, katerega je prej vplačal, ker ne dobi nikakih korišči, je agent prostodružno izjavil, da on nima v tem nujesar opraviti, da naj gre k Parkerju in naj se z njim pobota. Ko je šel, je zvedel, da je Parker odšel v New York.

Ta pooblaščene upravitelje prav lahko imenujemo prehranilne navrhovce. Z dobro izdelano rezlavilno so presepli 200,000 oseb, da so ustanovili zadružno podjetje, katero upravljajo po rohodalem sistemu, in da so vse zplačani deleži kriti s posestvom "varjajo."

v Michiganu. Da je njih reklama boljše vspela, so se posluževali vsepovod imena "Rochdale". Toda ogljeno si, koliko je resnična na vsem tem.

Kot pripovedujejo agentje Parkerjeve "zadružne zveze", lastuje "Co-operative Society of America" 15,000 akrov sveta v Michiganu, okraj Muskegon. Točko lanskog leta julija meseca se je pa dognalo uradnim potom, da družba "The Cooperative Society of America" lastuje samo devet akrov sveta, ostalo zemljišče, 9.991 akrov je pa last družbe "National Society of Fruitvalers", katero je ustanovil Parker in ki je že šla po gobe. Torej deset milijonov vplačanih deležev je kritično sam z devetimi akri peščenega sveta.

Slehernemu, kdor se zanima za zadružno gibanje, je gotovo že poznat rohdalski sistem, katerega imajo vpeljanega delavca v Angliji. Parker, Coe in Hawkinson so toliko predrazni, da imenujejo njih skladnico "Rochdale Wholesale", njih posestvo v Michiganu imenujejo "Rochdale Inn", in tovarno za pohištvo "Rochdale factory". To je vse, kar imajo sorodnega z imenom Roehdale. Poleg se pa že poslužujejo tega imena za svojo reklamo. V svoji reklami se poslužujejo vsega, kar ima vpliv na nezavedeno maso. Edino, česar se ne upaja zlorabljati pa je strokovni unionizem, ne oglašajo, da imajo v zalogi unijsko izdelano blago in ne oglašajo, da je njih podjetje, podjetje delaveev. Dokazano je, da njih prodajalne nimajo prav nobenega stika z rohdalskim sistemom, katerega glavni principi so slediči:

- 1) En glas na vsakega člana brez ozira, koliko delnic ima član;
- 2) Konečni dobiček se razdeli med člane v odstotkih na zakupljeno vsoto;
- 3) Zakonite obresti so dovoljene samo na delnice od glavnice;
- 4) Vsa trgovina, v trgovini na drobno in v trgovini na debelo se vrši proti gotovini, da se ne pride v finančne težkoče; kredit je dovoljen samostojno v izrednih slučajih.

V Parkerjevih zadružnih prodajalnah sploh nimajo vpeljanega glasovanja ali da bi člani imeli volilno pravico. Kolikor je bilo mogoče dognati, pooblaščeni upravitelji te zadružne prodajalne dobitijo 50 odstotkov vplačanega deleža nazaj kot dobiček in ostala polovica vplačanega denarja pa ostane v glavnih blagajnih Parkerjeve zadružne prodajalne. Ker so sedaj povisili cene delnicam, bodo gotovo tudi večje dividende, ker bodo dobili več denarja, s katerim potem plačujejo deleži.

V prodajalnah te zadružne zvezze prodajajo le za gotov denar. Toda pooblastilna lista izrecno poveda, da imajo pooblaščeni upravitelji polno moč dajati ali pa najemati posojilo. In ker člani nimajo nobene pravice do vpogleda v poslovanje te zadružne zvezze in ker niso obveščeni, v kake namene in kam vlagajo denar, je vsakdo popolnoma upravičen sumiti, da pooblaščeni upravitelji razpolagajo z denarjem, kakor se jim poljubi. V kolikor se tiče pooblaščenih upraviteljev te zadružne zvezze, je gotovo za nje bolj dobičkanosno in bolje, ako se vsa trgovina v prodaji na drobno vrši le proti gotovini.

Ko je državni pravnik Brundage pozval te pooblaščene upravitelje v svoj urad niso prav nič hranili z besedami in so vse odkrito izpovedali.

G. C. C. Bartlett pomočni državni pravnik je sledično izjavil: Po mojem mnenju je "The Co-operative Society of America" najbolj zločinska banka v mestu Chicago. Pritožbo za pritožbo prihajajo v ta urad. Ta zveza sploh ni zakonito organizirana in vedno le oblijubujejo, da bodo vpošteli zakone, da so organizirani pod takozvanim "Common Law Trust". Toda take stvari jaz sploh ne poznam v tej državi. Poslali smo javne cenzitelle na posestvo v Michigan, da ocenijo vse posestvo, katero jim priпадa. Iz sporočili so, da niti z daleka ni vredno dotično posestvo, toliko, kot sami pravijo. 29. septembra je bila izdana besednjaka prepovedi prej te zadružne zvez in pooblaščeni upravitelji morajo itak priti v par dohodalem sistem, in da so vse dnevi pred to sodišče, da se zagovlačani deleži kriti s posestvom "varjajo."

RADA BI IZVEDELA za mojo sestro Mico Vrabec, sedaj omoženo Marija Erčul, možu imet Tomaž Stara je okrog 50-53 let. Rojena v vasi Dobropotopje, Zagorica. Velike Lašče, Kranjsko. Bivala je več let v Tower, Mim. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve za njen naslov, naj mi to naznani, ako bode pa sama čitala te vrstice, naj se nemudoma prijaviti svoji sestri na naslov: Johana Turk, P. O. Box 203, Ladysmith, B. C., Canada. (Adv.) Nov. 24.

BROOKLYN, N. Y.

Prav prijazno se zahvalim tvrdku Leo Zakrajšek, 70-9th Ave., New York, N. Y., in ga toplo priporočam vsem drugim rojakom, ki nameravajo dobiti svoje iz domovine ali pa potovati v star kraj. Priporočam ga vsled njegove točnosti in poštenosti, kakor tudi vseh uslužencev te tvrdke. Moje lastno preprčanje je, da je tvrdka Leo Zakrajšekova poština, točna in postrežljiva, torej vsikdar se obrnite do te tvrdke, kadar imate kaj opravka v takih zadevah. B. Lombard, 93 Schooles St., Brooklyn, N. Y. (Adv.)

POZDRAV PRED ODHODOM V DOMOVINO.

Predno se podam na parnik La France, pozdravljam vse cenjene sobrate SNPJ. nadalje že posebno pozdravim družino Kordiš v Manifold, O. Lawrence Frank v Barberton, Ohio in svojega svaka Louis Kordiša iz Carson Lake, Minn. Pri tem želim priporočiti tvrdku Leo Zakrajšek 70-9th Ave., New York, N. Y., da se vsak, ki potuje v domovino posluži te tvrdki, kjer bo točter pošteno in dobro postrežen. Na videnje v Jugoslaviji. Ivan Lavrič na potu v Loški Potok, Jugoslavijo.

(Adv.) Noč. 26.

GRAMOFONSKIE PLOŠČE

Wm. Sitter Co.
5805 St. Clair Av.
Cleveland, Ohio

KAKO SE UČITI ANLEŠKO.

Vzemite v roke angleško knjigo ali časopis, beležnico (note book) in Angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. Vsako neznano besedo poščite v besednjaku, kako se izgovori in kaj pomeni; zapišite neznane besede v beležnico in jih večkrat ponovite. V par mesecih boste imeli lep zaklad angleških besed, katerih bi ne dali za stotine dolarjev. Jesenski in zimski večeri so kot nalač za učenje. Vsala slovenska hiša bi moral imeti ta besednjak. Naročite ga na sledični naslov:

Dr. F. J. KERN,
6202 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

Cena besednjaku je \$5 s poštnino vred. Istotam lahko naročite za \$1.25 Zormanove pesmi, ki vam bodo ugajale.

Severovo zdravilo zdravilo
zdravje v družinah.

Držite ta liniment pri roki.

Kadar trpite na revmatizmu, hemicisti, neurajiti, bolečih mišicah, otrjenih členih, krčih in drugih značajnih bolečinah, rabite samo

Severa's Gothardol

(projekta Severovo-Gothardko olje) na mestu, kjer je bolečina, in ste lahko prepričani, da vam bo kmalu odločil. Ta zanesljivi dočin liniment je bil rabljen skozi štiri deset let z največjim in zadovoljivim uspehom za odvrnilce lokalnih bolečin in občutljivega očeljka. Naprodaj v vseh lekarstvih. V dveh meseč. 50 in 60.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

RAD BI IZVEDEL

za naslov Geo. Nagode, po domačem Tomačku, iz vasi Ravnik št. 20, pri Hotoderščici na Notranjskem. Pred dvema letoma bival je v okolici Pittsburgha, Pa. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve za njegovo naslov, da mi to naznani, za kar bom zelo hvalezen, ako bude sam čital ta oglaševanje, naj se mi prijaviti na moj naslov: Jakob Rupnik, (P. D. Blažev), P. O. box 462, Midway, Pa.

NAZNANILO BOLNIKOM

Ze pred 30 leti neki chicagški zdravnik pričel zdraviti svoje bolnike s NUGA-TONE zdravilom. To zdravilo je zastavljeno iz osmih zdravilnih snovi, ki se navadno vedno pripravljajo po boljših zdravilih vseh povodov po svetu. Teh osmih zdravil deluje in pjačuje vse telesne organe. Nuga-Tone je eno med najboljšimi zdravili za zeločene nereditve, črevesna in jeterni nereditve, zapeko, slab prehod, beli jezik, smrdljiv duh, pekočine pri srcu, kisl zeloden bluvanje, zgubo apetita, nervoznosti, proti izgubi veljake in energije, oslabljenost in utrujenosti, slab kri, bledavost in enake bolezni. Izredite ta oglaševanje, nesite ga v lekarino kjerkeri in narocite si stečenico Nuga-Tone še danes včasih. Državljani: You can get Nuga-Tone from your jobber or from the National Laboratory, 537 So. Dearborn St., Chicago. Absolutely guaranteed. Retail price \$1.00. (Adv.)

Za božične praznike.

Božični prazniki se bližajo. V tem času hote ali nehoti bolj pogosto mislimo na svoje ljudi onkraj oceana.

POTOVANJE V STARI KRAJ. Ako ste namenjeni potovati v star kraj in obhajati praznike v krogu svojih dragih, potem je sedaj čas, da se odločite za odhod in si preskrbiti parnik in drugo. Za ta slučaj Vam naša tvrdka nudi točno in pošteno posrežbo. Najboljše prilnosti na raspolago so:

PARNIKI ZA TRST: 10. nov. Pannonia, — 12. nov. Belvedere, — 3. dec. Argentina in 22. dec. President Wilson. To so vse parniki, ki gredo direktno na Trst. (Ako pa hočete iti na Genovo in potem z viakom na Trst, — kar Vam ramne firme neodkrito ponujajo, — Vam pa tudi mi lahko posrežemo.) Pišite po vozni red.

PARNIKI NA HAVRE IN CHERBURG: 11. nov. Imperator, — 13. nov. La Lorraine, — 20. nov. La Touraine, — 23. nov. Aquitania, — 25. nov. Caronia, — 27. nov. La Savoie, — 1. dec. La France, — 4. dec. Rochambeau, — 9. dec. Imperator, — 9. dec. Saksenia, — 11. dec. La Lorraine, — 14. dec. Aquitania.

IZ STAREGA KRAJA: Je že prišlo na stotine potnikov — bratov, sester, otrok, staršev, nevest, prijateljev itd., za katere je naša tvrdka napravila potrebne listine in jim poslala, oziroma preskrbelo karte. Številna zahvalna pisma pričajo, da naša tvrdka storii za potnike toliko, kolikor se sploh da storiti. — Mnogi rojaki kupijo v svojem kraju karte za svoje sorodnike, a ko isti pridejo v New York in imajo sitnosti na Ellis Islandu, pa nas prosijo za pomoč. Treba je, da na to vnaprej mislite in si tako prihranite nepotrebne sitnosti in stroške. Ako ste točaj namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, potem je Vam in Vašemu potniku v korist, da naša tvrdka poveri točadne posredne posile.

POŠILJANJE DENARJA: Že od nekdaj pošiljajo ameriški rojaci svojcem v star kraj denarna darila za praznike, v tem večji meri pa bodo to storili sedaj, ko je v starem kraju potreba toliko večje. Tudi v tem slučaju Vam more biti naša tvrdka na raspolaganju. Naše cene so vedno med najnižjimi in tudi v točnosti na začetku naša tvrdka med najtočnejšimi.

Za nadaljnja pojasnila pišite na:

LEO ZAKRAJŠEK,
70-9th Ave., New York City, N. Y.

CUNARD LINE

V 9 DNEH

v Hamburg in Passau
mimo Anglije.

Aquitania . . . . . Dec. 14

Cena za tretji razred:

V Hamburg \$125.00

V Passau \$129.50

in vojnega davka \$5.00 ved.

Oglasite se pri bližnjem Cunard agentu.

TEKOM TREH TEDNOV

se izplačujejo denarne pošiljatve v staro domovini poslane po